

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Kovács Ernő ügyvéd (**felperesi képviselő címe** által képviselt „**felperes neve (felperes címe)**” felperes által a dr. Halász Tamás jogtanácsos által képviselt **alperes neve (alperes címe)** alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2009. szeptember 23. napján kelt 22.G. 41.401/2008/10. számú ítélete ellen a felperes részéről 11. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán 2010. március 4. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 900.000 Ft (kilencszázezer forint) fellebbezési illetéket, valamint fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 600.000 Ft (hatszáz ezer forint) perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás:

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította és kötelezte, hogy fizessen meg az alperesnek 1.250.000 Ft perköltséget és az államnak külön felhívásra 900.000 Ft eljárási költséget.

Határozatát azzal indokolta, hogy a felperes 2000. július 26. napján alapított gazdasági társaság, melynek tagjai 2005. szeptember 1. napjától kezdődően az **Adós** (továbbiakban Adós) és **TK.**, aki egyben ügyvezetője is volt a felperesnek

önálló képviseleti joggal. Az Adóst 2005. március 30-án alapította két magánszemély, egyikük TK., akinek az alapításkor közvetlen, majd jelentős befolyása volt a társaságra.

A felperes 216.900.000 Ft névértékű üzletrészét az Adós, 100.000 Ft névértékű üzletrészét TK. szerezte meg 2005. július 5. napján. Az adásvételi szerződés szerint a vételárat az Adós az alperestől felvett hitelszerződésből fedezte. A hitelszerződésben az alperes kötelezettséget vállalt 299.529.000 Ft-nak megfelelő CHF hitel rendelkezésre tartására és kölcsön folyósítására. A hitelszerződés biztosítékaként a peres felek 2005. július 5-én ingatlant terhelő jelzálogszerződést kötöttek, melyben a felek a ... külterületi ... és ... hrsz.-ú ingatlanra 300.000.000 Ft keretösszeg erejéig jelzálogjogot alapítottak. Ugyanekkor a felek vagyont terhelő zálogjogot is alapítottak, melyben zálogtárgyként a felperes mindenkori teljes eszközállományát jelölték meg. Az Adós és az alperes között létrejött hitelszerződésben meghatározott tőkekövetelés 50%-a erejéig az **Alapítvány** készfizető kezességet vállalt.

A peres felek 2007. április 23. napján 50.000.000 Ft összegű rövid lejáratú forgóeszköz finanszírozó kölcsönt, valamint 100.000.000 Ft-nak megfelelő összegű CHF nyújtására vonatkozó rövidlejáratú deviza kölcsönszerződést kötöttek, melynek biztosítéka az Adós készfizető kezességi kötelezettségvállalása volt.

Az Adós és a felperes a hitelszerződést 2007. április 23-án módosították, változatlan futamidővel, CHF alapú finanszírozással és bővített biztosítéki körrel. A felperes 2007. április 23. napján készfizető kezességet vállalt a 2007. április 23-án létrejött hitelszerződésből eredő bármely fizetési kötelezettségre.

A felperes felszámolását a Fővárosi Bíróság ... szám alatt rendelte el a 2008. január 18-án előterjesztett kérelem alapján, a felszámolás kezdő időpontja 2008. április 24. napja. Az alperes 2008. június 2-án 459.509.962 Ft tőke és járulékaire vonatkozó hitelezői igényt jelentett be a felszámolónál a fenti szerződések alapján. A felszámoló az alperes 70.000.000, illetve 86.896.804 Ft összegű tőkekövetelését „b” kategóriában visszaigazolta, a további követelések felülvizsgálata érdekében felszólította az alperest, hogy a szerződések eredeti példányát, módosítását csatolja, mivel a csatolt dokumentumokban ellentmondást tapasztalt. Az alperes 2008. augusztus 18-án tett eleget a felszámoló felhívásának.

A felperes (felszámolója útján) 2008. szeptember 25-én terjesztette elő keresetlevelét, amelyben kérte annak megállapítását, hogy a felperes által kötött szerződések, amelyekben saját szinte teljes vagyonával helytállási kötelezettséget vállalt, érvénytelenek a Cstv. 40.§ (1) bekezdés a) és b) pontja alapján, és utalt a Cstv. 40.§ (3) bekezdésében írtakra is. Keresete ténybeli alapjául előadta, hogy az Adós a jegyzett tőkéjéhez és saját tőkéjéhez képest is aránytalanul magas hitelt vett igénybe az alperestől, melynek fedezete a felperes tulajdonában álló ingatlanok és vagyon volt. Az alperes tehát kizárólag a felperesre, mint zálogkötelezettre, illetve később kezesre tekintettel nyújtotta a hitelt. A szerződések megkötésekor az alperesnek tudnia kellett, hogy a hitelfelvevő fizetéseképtelen, így a hitelt a felperesnek kell majd visszafizetnie, így a hitel visszafizetése a zálogkötelezett, illetve kezes felperes hitelezőinek kielégítési alapját vonja el. Utalt arra is, hogy a kezességi szerződés egyértelműen ingyenes kötelezettségvállalás volt.

Az alperes ellenkérelmében elsődlegesen a per megszüntetését kérte arra hivatkozva, hogy a felperes a Cstv. 40.§ (1) bekezdése szerint nyitvaálló 90 napos jogvesztő határidőt elmulasztva terjesztette elő keresetlevelét, mert a megtámadott szerződésekről 2008. június 2-án tudomást szerzett, amelyre tekintettel a határidő 2008. szeptember 1-jén lejárt.

Érdemben a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a jelzálogjog és a vagyont terhelő zálogjogszerződések megkötésének időpontjában a felperes nem volt fizetéseképtelen állapotban, a megtámadott szerződések nem csalárd ügyletek, mert sem az Adós, sem a felperes szándéka nem irányult a hitelezők kijátszására. A kezességi szerződéssel kapcsolatban arra hivatkozott, hogy annak tárgya nem az Adós vagyonából történő ingyenes elidegenítés volt, illetve ingyenes kötelezettségvállalás, mert az Adós is a felperes tartozásáért 150.000.000 Ft és járulékai erejéig ezt megelőzően készfizető kezességet vállalt.

Az elsőfokú bíróság vizsgálta, hogy a felperes megtámadási jogát határidőben gyakorolta-e. Az Adós képviselőjében eljáró felszámoló tudomásszerzésének időpontjaként a bíróság 2008. augusztus 18-át fogadta el (amikor a felszámolás során a hitelezőként eljáró alperes igényének igazolásaként valamennyi iratot a felszámoló rendelkezésére bocsátott), mivel álláspontja szerint a tudomásszerzésnek ki kell terjedni a szerződéskötés tényén kívül a szerződések teljes tartalmára, illetve arra, hogy fennállnak-e a megtámadásnak a törvényi feltételei. Megállapította, hogy felperes keresetét a jogszabályban írt határidőn belül terjesztette elő.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét érdemben vizsgálva alaptalannak találta azt. Megállapította, hogy a jelzálogszerződés, illetve a vagyont terhelő keretbiztosítéki szerződés 2005. július 5-én jött létre, ezért ezek megtámadására csak a Cstv. 40.§ (1) bekezdés a) pontja alapján kerülhet sor. A bíróság álláspontja szerint a felek 2007. május 4-én csak az alperest megillető jog fennállását erősítették meg, ez a jogügylet időpontját nem módosította.

A bíróság megállapította azt is, a szerződések megkötésének időpontjában nem állapítható meg, hogy a felperes szándéka a hitelezők kijátszására irányult volna, miután a támadott zálogszerződések annak a hitelszerződésnek a biztosítékaul jöttek létre, amelyet az Adós a felperesi üzletrész tulajdonjogának megszerzése érdekében kötött meg.

Megállapította továbbá, hogy a peres felek viszonylatában nem alkalmazható a Cstv. 40.§ (3) bekezdésében foglalt rendelkezés, vagyis a rosszhiszeműség, illetve ingyenesség törvényi vélelme. A peres felek (felperes és a bank) tekintetében összefonódás nem állapítható meg, az pedig, hogy a hitelszerződést Adósként aláíró gazdálkodó szervezet és a felperes között fennáll az összefonódás, az alperes viszonylatában nem értékelhető. Erre tekintettel az alperes rosszhiszeműsége, illetve az, hogy a felperes a hitelezők esetleges kijátszására irányuló szándékáról tudott vagy tudnia kellett, nem vélelmezhető, a szerződéskötés fenti körülményeire tekintettel pedig nem állapítható meg.

A kezességi szerződés vonatkozásában a hitelezők kijátszására irányuló felperesi szándék hiányát a bíróság arra tekintettel állapította meg, hogy a hitel prolongálását eredményező újabb hitelszerződés az Adós, illetve a felperesi cég további működésének biztosítása volt. A „b” pont szerinti ingyenesség pedig alperes vonatkozásában azért nem állapítható meg, mert az alperes az Adóssal visszterhes szerződést, hitelszerződést kötött. A felperes által vállalt kötelezettség (biztosíték nyújtása) ingyenessége a felperes és az Adós közötti jogviszonyban vizsgálendő.

Az ítélet ellen a felperes élt fellebbezéssel és kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatásával, a megtámadott szerződések érvénytelenségének megállapítását.

Előadta, hogy a peres felek és az Adós között olyan sokrétű szerződésrendszer alakult ki, amelyben a felperes és az Adós összefonódásának köszönhetően a felperes vagyontömege került megterhelésre ingyenesen az Adós társaság kötelezettségei teljesítésének biztosítására. Hangsúlyozta, hogy 2007. április 23-án CHF alapú finanszírozásúvá strukturálták át a szerződést és kibővítették a biztosítéki kört. Mivel a forintnak nem rögzített az árfolyama a svájci frankhoz, az átstrukturálással megváltoztatták a követelés összegét, ezáltal terhesebbé vált felperes helytállási kötelezettsége. Hangsúlyozta, hogy az alperes a kölcsönt kizárólag felperes vagyonára tekintettel adta. A felperes a kötelezettség vállalásért ellenszolgáltatást nem kapott, ezért a jelzálogszerződés követelményei kimerítik a Cstv. 40.§ (1) bekezdés b) pontját, mert vagyont terhelő ingyenes kötelezettségvállalásnak minősül. Hangsúlyozta, hogy az alperes tudhatta, hogy az Adós semmiképpen nem fog teljesíteni, a kölcsönszerződés visszafizetése a felperes vagyonából fog történni és ezzel a felperes egyéb hitelezőitől kerül elvonásra a vagyon a felperessel összefonódott cég kölcsöntartozása miatt. Álláspontja szerint a szerződés ingyenessége fennáll, mert a kezességi szerződésnek nem alanya az Adós, másrészt a felperes és az Adós közötti jogviszonyban egyértelműen mutatkozik az ingyenesség. Egy vagyonnal nem rendelkező cég viszontvállalásai nem minősülhetnek ellentételezésnek. Álláspontja szerint a kezességi szerződéssel a felperes a saját vagyonát terhelte meg ingyenesen, ezért az a megtámadás törvényi feltételeit kimeríti.

Az alperes ellenkérelmében az elsőfokú határozat helybenhagyását kérte. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság tévedett, amikor a felperesi tudomásszerzés időpontjaként 2008. augusztus 18. napját fogadta el, mert a tudomásszerzéstől számított 90 napos perindítási határidő megindulásához elegendő az, hogy a felszámoló vagy akár bármelyik hitelező a perindítást megalapozó iratokat beszerezze. Érdemben kifejtette, hogy a felperes a megtámadott szerződések vonatkozásában az ingyenességet, rosszhiszeműséget semmivel sem bizonyította, azt csupán a törvényi vélelemre alapította és az elsőfokú bíróság helyesen mutatott arra, hogy a törvényi vélelem a perbeli esetre nem alkalmazható. A felperes ezen túlmenően semmivel sem bizonyította, hogy a szerződések megkötésének időpontjában a szerződő felek célja a hitelezők kijátszására irányult. Nem bizonyította a felperes azon állítását sem, hogy a szerződő felek a megtámadott szerződések megkötésekor tudták, hogy az Adós a hitelt nem fogja tudni visszafizetni. A felperes

által hivatkozott mérlegadatok, saját tőke kimutatás ennek bizonyítására nem alkalmas. E körben az elsőfokú bíróság a tényállást feltárta és a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelésével állapította azt meg. Hangsúlyozta, hogy a felperes azon érvelése sem helytálló, hogy a jelzálogszerződés 2007. augusztus 28-i módosítása a felperes kötelezettségét terheesebbé tette. Akkor még nem lehetett tudni, hogy a forint árfolyam a svájci frankéhoz képest tartósan hogy alakul.

A fellebbezés alaptalan. Az elsőfokú bíróság a tényállást az ügy eldöntéséhez szükséges mértékben feltárta és abból helyes jogi következtetést vont le. A felperes fellebbezésében nem hozott fel olyan új tény, vagy bizonyítékot, amely alkalmas lenne a helytálló elsőfokú határozat megváltoztatására.

A Cstv. 40.§ (1) bekezdés a) és b) pontjában és a (3) bekezdésben foglaltak szerint a tudomásszerzéstől számított 90 napon, de legfeljebb a felszámolást elrendelő végzés közzétételének időpontjától számított 1 éven belül a hitelező, avagy az adós nevében a felszámoló a bíróság [6.§ (1) bekezdés] előtt keresettel megtámadhatja az adósnak

a) a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem bíróságra történő beérkezése napját megelőző öt éven belül és azt követően megkötött, az adós vagyonának csökkenését eredményező szerződését vagy más jognyilatkozatát, ha az adós szándéka a hitelező vagy a hitelezők kijátszására irányul, és a másik fél erről a szándékról tudott vagy tudnia kellett,

b) a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem bíróságra történő beérkezése napját megelőző két éven belül és azt követően megkötött szerződését vagy más jognyilatkozatát, ha annak tárgya az adós vagyonából történő ingyenes elidegenítés, illetve a vagyont terhelő ingyenes kötelezettségvállalás vagy a harmadik személy javára feltűnően aránytalan értékkelkülönbözettel megkötött visszterhes jogügylet.

(3) Ha az adós a többségi befolyása (Ptk. 685/B.§) alatt álló gazdálkodó szervezettel, továbbá ha a gazdálkodó szervezet a tagjával vagy vezető tisztségviselőjével, illetve annak hozzátartozójával köt szerződést, az (1) bekezdés a) és b) pontjainak alkalmazásában a rosszhiszeműséget, illetőleg az ingyenességet vélelmezni kell. Ugyancsak vélelmezni kell a rosszhiszeműséget és az ingyenességet az egymással közvetlen vagy közvetett összefonódásban nem álló, de azonos személy vagy gazdálkodó szervezet befolyása alatt működő gazdálkodó szervezetek egymás közti szerződéskötése esetén.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy jelen jogvitára alkalmazandó többször módosított a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 40.§ (1) bekezdése oly módon rendelkezik, hogy a tudomásszerzéstől számított 90 napon belül megtámadható az a) pont alapján a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem bíróságra történő érkezése napját megelőző *öt éven* belül megkötött csalárd ügylet, és a b) pontja alapján a *két éven* belül megkötött ingyenes ügylet. A (3) bekezdés az összefonódásokra, befolyásra tekintettel vélelmezi a rosszhiszeműséget, illetve az ingyenességet. Figyelemmel a szerződéskötések időpontjára, valamint a felszámolási eljárás

megindulásának időpontjára (2008. január 18.) a b) pontban meghatározott törvényi tényállás csak a kezesi szerződésre és az ingyenességre vonatkoztatható.

Az elsőfokú bíróság a Cstv. 40.§ (3) bekezdését vizsgálva megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a peres felek viszonylatában nem alkalmazható a rosszhiszeműség és az ingyenesség vélelme, mivel a felperes és az alperes között semmi nemű összefonódás nem állapítható meg. E jogszabályi hely csak a felperes és az Adós viszonyában lenne értékelhető. A megtámadott szerződéseket pedig nem a felperes és az Adós kötötte. Vélelem hiányában pedig a hivatkozott törvényi tényállásban foglaltakat bizonyítani kell azok megállapításához.

Az ítéltábla azonban osztja az elsőfokú bíróság álláspontját a tekintetben is, hogy a felperes csak állította, de nem bizonyította a csalárdságot. A felperes a bíróság kioktatása ellenére sem bizonyította, hogy a szerződéskötés időpontjában a felperes szándéka a hitelezők kijátszására irányult volna és az alperes erről a szándékáról tudott, vagy tudnia kellett volna. E vonatkozásban keresetét *kizárólag* - a jelen ügyben a fentiek szerint nem alkalmazható - törvényi vélelemre alapította.

A kezességi szerződés vonatkozásában is megalapozott álláspontot foglalt el az elsőfokú bíróság, amikor nem látta megállapíthatónak sem az a), sem a b) pontban írt feltételeket. A csalárdság fennállását a felperes ez esetben sem bizonyította. A b) pontban írt ingyenesség vonatkozásában az elsőfokú bíróság helytállóan fejtette ki, hogy a felperes által vállalt kötelezettség ingyenessége nem a peres felek viszonyában, hanem a felperes és az Adós közötti jogviszonyban vizsgálható.

Egy olyan összetett szerződési rendszerből, mint a kölcsönszerződés és az azt biztosító zálogszerződések és kezességi szerződés, valamely biztosítéki szerződés kiragadása, annak önálló vizsgálata, a Cstv. 40.§ (3) bekezdésében vélelmezett rosszhiszeműség, illetve ingyenesség szempontjából nem lehetséges.

A Ptk. 272.§-ban meghatározott kezességi szerződés fogalmilag feltételez egy olyan alapszerződés fennállását, amelyben vállalt szerződési kötelezettséget biztosít. A kezességi szerződés alanyai a követelés jogosultja (jelen perben az alperes) és a kezes (felperes). A kezes arra vállalkozik, hogy amennyiben az alapszerződés kötelezettje nem teljesít, maga fizet helyette a jogosultnak. A kezesi szolgáltatás ellentételezése fogalmilag mindig a kezes és az alapszerződés kötelezettje között történik (jelen perben a felperes és az Adós), mivel a kezes mindig az alapszerződés érdekében, szóbeli vagy írásbeli megállapodás alapján vállalja a kezességet. Az alapszerződés jogosultja számára pedig közömbös, hogy a kezes milyen érdekből vállalja a kezességet, csupán az a fontos, hogy az általa nyújtott biztosíték megfelelő legyen, tényleg biztosítsa a kötelezettséget.

Az pedig elfogadott banki gyakorlat, hogy valamely vagyontárgy megvásárlására kölcsönt nyújtó bank zálogjoggal terheli meg a vásárolt vagyontárgyat, vagy más biztosítékot köt ki a kölcsön visszafizetéséig. Jelen ügyben nem a vásárolt üzletrész, hanem a megvásárolt társaságban megtestesülő vagyontárgyak zálogjoggal való megterhelésére, illetve a vásárolt társaság kezességvállalására került sor az üzletrész vásárlására adott kölcsön biztosítására és ez is gyakorlat, a könnyebb végrehajthatóság érdekében.

Minderre tekintette a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság helyálló ítéletét a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján - az indokolást a fellebbezésre tekintettel kiegészítve - helybenhagyta. A Pp. 78.§ alapján kötelezte a pervesztes felperest az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 900.000 Ft eljárási illeték állam javára történő megfizetésére, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján, valamint az alperes jogi képviselője munkadíjának megfizetésére, melynek mértékét a Pp. 79.§ alapján mérlegeléssel állapította meg.

Budapest, 2010. március 4.

Botka Lászlóné dr. s.k.
a tanács elnöke

. Csányi Terézia Katalin s.k.
s.k.

előadó bíró

dr. Volein Anna

bíró

A kiadmány hitelül: